

Broj: I-NM-1-02/13
Dana: 5. marta 2013.
NOVI SAD

Pokrajinski ombudsman, na osnovu člana 33. i člana 35. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu ("Službeni list APV", br. 23/2002, 5/2004, 16/2005 i 18/2009), u postupku pokrenutom po sopstvenoj inicijativi radi kontrole zakonitosti i pravilnosti ispisivanja naziva ulica i trgova u Gradu Novom Sadu Gradskoj upravi za komunalne poslove Grada Novog Sada upućuje sledeću

PREPORUKU

Gradska uprava za komunalne poslove Grada Novog Sada će obezbediti ispisivanje naziva ulica i trgova u Gradu Novom Sadu u skladu sa propisima kojim se uređuje službena upotreba jezika i pisama, odnosno ispisivanje naziva naseljenih mesta, ulica i trgova na jezicima i pismima koji su u službenoj upotrebi na teritoriji Grada Novog Sada.

Potrebno je da Gradska uprava za komunalne poslove Grada Novog Sada obavesti Pokrajinskog ombudsmana o preduzetim merama po preporuci u roku od 15 dana od njenog prijema, a u skladu sa članom 33. stav 2. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu.

Ova preporuka će se objaviti na internet stranici Pokrajinskog ombudsmana, nakon uručenja Gradskoj upravi za komunalne poslove Grada Novog Sada.

OBRAZLOŽENJE

Pokrajinski ombudsman je po sopstvenoj inicijativi pokrenuo postupak kontrole zakonitosti i pravilnosti postupanja nadležnih organa Grada Novog Sada u vezi sa ispisivanjem naziva ulica i trgova u Gradu Novom Sadu, imajući u vidu da je neposrednim uvidom od strane predstavnika stručne službe Pokrajinskog ombudsmana utvrđeno da je u Gradu Novom Sadu većina naziva ulica ispisana latiničnim pismom, a u manjem broju ćirilskim, te da table sa ispisanim nazivima ulica nisu ispisane i na jezicima i pismu nacionalnih manjina koji su u službenoj upotrebi u Gradu Novom Sadu.

U cilju pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja neophodnog za zauzimanje stava Pokrajinskog ombudsmana, Republičkom geodetskom zavodu, Službi za katastar nepokretnosti Novi Sad II i Komisiji za nazive delova naseljenih mesta i javnih službi Skupštine Grada Novog Sada upućeni su zahtevi za izjašnjenje.

Dopisom br. 070-2/2013 primljenim 4. februara 2013. godine, Služba za katastar nepokretnosti Novi Sad II Republičkog geodetskog zavoda izvestila je Pokrajinskog ombudsmana da je obavljanje poslova postavljanja tabli sa nazivima ulica i trgova u Gradu Novom Sadu uređeno Ugovorom br. III-352-1/2012-108 od 24. maja 2012. godine o postavljanju tabli sa nazivima ulica i trgova koji su zaključili Gradska uprava za komunalne

poslove i JKP „Informatika“ Novi Sad uz saglasnost Republičkog geodetskog zavoda. U prilogu dopisa dostavljena je i kopija navedenog Ugovora.

Komisija za nazive delove naseljenih mesta i javnih službi Skupštine Grada Novog Sada dopisom br. 144/2013-I primljenim 4. februara 2013. godine izvestila je ovaj organ da je povodom zahteva Pokrajinskog ombudsmana da se izjasni od razlozima koji su opredelili propuštanje utvrđivanja naziva ulica, trgova u Novom Sadu i na mađarskom, slovačkom i rusinskom jeziku i pismu Komisija na sednici održanoj 31. januara 2013. godine donela Zaključak br. 06-01/2013-56-5-I. U Zaključku se navodi da je Komisija u dosadašnjem radu utvrđivala predloge rešenja o davanju naziva ulicama, trgovima i drugim delovima Grada, na srpskom jeziku i ćirilичkom pismu i iste dostavljala Skupštini Grada Novog Sada radi razmatranja i odlučivanja. S obzirom na to da je članom 6. stav 2. Statuta Grada Novog Sada („Sl. list Grada Novog Sada“, br. 43/08-prečišćen tekst) propisano da je u Gradu Novom Sadu u službenoj upotrebi i mađarski, slovački i rusinski jezik i njihova pisma, u skladu sa zakonom i posebnom odlukom skupštine Grada Novog Sada, a da Skupština nije donela posebnu odluku u smislu člana 6. stav 2. Statuta, Komisija je zauzela stav da se nisu stekli uslovi za sprovođenje navedene odredbe Statuta Grada Novog Sada.

Uvidom u Ugovor o postavljanju tabli sa nazivima ulica i trgova zaključenog 24. maja 2012. godine između Gradske uprave za komunalne poslove, kao naručioca, i JKP „Informatika“ Novi Sad, kao izvršioca, utvrđeno je da su istim utvrđeni bliži uslovi za obavljanje poslova tabli sa nazivima ulica i trgova. Članom 9. Ugovora utvrđeno je da je izvršilac u obavezi da poslove iz člana 2. Ugovora (postavljanje tabli sa nazivima ulica i trgova) obavlja stručno i kvalitetno, u skladu sa standardima i propisima koji važe za tu vrstu poslova i posebnim uslovima koje utvrdi naručilac.

Nakon sprovedenog postupka utvrđeno je sledeće činjenično stanje:

Na teritoriji Grada Novog Sada u službenoj upotrebi su srpski jezik i ćirilичko pismo kao i mađarski, slovački i rusinski jezik i njihova pisma.

Nazivi ulica i trgova u Gradu Novom Sadu u velikom broju slučajeva ispisani su samo na srpskom jeziku latiničnim pismom ili ćirilичkim pismom. Nazivi ulica na tablama ne ispisuju se na srpskom jeziku ćirilичkim pismom i na jezicima i pismu nacionalnih manjina koji su u službenoj upotrebi u Gradu. Komisija za davanje naziva ulica i javnih službi utvrđuje predloge rešenja o davanju naziva ulicama, trgovima, drugim delovima grada samo na srpskom jeziku i ćirilичkom pismu, koje kasnije dostavlja Skupštini Grada Novog Sada na razmatranje i odlučivanje. Postavljanje tabli sa nazivima ulica, trgova i naseljenih mesta, shodno Uredbi o označavanju naziva naseljenih mesta, ulica i trgova („Sl. glasnik RS“, br. 16/12) i Pravilniku o adresnom registru („Sl. glasnik RS“, br. 16/12), obavlja Republički geodetski zavod, odnosno nadležna organizaciona jedinica RGZ-a u opštini, odnosno gradu – Služba za katastar nepokretnosti. Ugovorom o postavljanju tabli sa nazivima ulica i trgova, zaključenim između Gradske uprave za komunalne poslove, kao naručioca, i JKP „Informatika“ Novi Sad, kao izvršioca, dana 24. maja 2012. godine na koji je Služba za katastar nepokretnosti Novi Sad II Republičkog geodetskog zavoda dala saglasnost, uređeno je da poslove postavljanja tabli sa nazivom ulica i trgova u Gradu Novom Sadu obavlja JKP „Informatika“ Novi Sad. Stručni nadzor nad obavljanjem poslova postavljanja tabli vrše RGZ- Služba za katastar nepokretnosti Novi Sad i JP „Zavod za

izgradnju grada“ Novi Sad. JKP „Informatika“ Novi Sad, shodno Ugovoru, obavezno je da poslove postavljanja tabli sa nazivima ulica i trgova obavlja stručno i kvalitetno, u skladu sa standardima i propisima koji važe za tu vrstu poslova i posebnim uslovima koje utvrdi naručilac (Gradska uprava za komunalne poslove Grada Novog Sada).

Prilikom razmatranja ovog pitanja, Pokrajinski ombudsman je uzeo u obzir sledeći pravni okvir:

Članom 10. **Ustava RS** („Sl. glasnik RS“, br. 98/06) utvrđeno je da je u Republici Srbiji u službenoj upotrebi srpski jezik i ćirilčko pismo. Službena upotreba drugih jezika i pisama, uređuje se zakonom, na osnovu Ustava. Članom 20. stav 2. propisano je da se dostignuti nivo ljudskih i manjinskih prava ne može smanjivati. Član 79. pripadnicima nacionalnih manjina garantuje pravo na očuvanje posebnosti i to: na izražavanje, čuvanje, negovanje, razvijanje i javno izražavanje nacionalne, etničke, kulturne i verske posebnosti; na upotrebu svojih simbola na javnim mestima; na korišćenje svog jezika i pisma; da u sredinama gde čine značajnu populaciju, državni organi, organizacije kojima su poverena javna ovlašćenja, organi autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave vode postupak i na njihovom jeziku; na školovanje na svom jeziku u državnim ustanovama i ustanovama autonomnih pokrajina; na osnivanje privatnih obrazovnih ustanova; da na svome jeziku koriste svoje ime i prezime; da u sredinama gde čine značajnu populaciju, tradicionalni lokalni nazivi, imena ulica, naselja i topografske oznake budu ispisane i na njihovom jeziku; na potpuno, blagovremeno i nepristrasno obaveštavanje na svom jeziku, uključujući i pravo na izražavanje, primanje, slanje i razmenu obaveštenja i ideja; na osnivanje sopstvenih sredstava javnog obaveštavanja, u skladu sa zakonom.

Zakonom o službenoj upotrebi jezika i pisama („Sl. glasnik RS“, br. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005 - dr. zakon i 30/2010) propisano je da su na područjima Republike Srbije na kojima žive pripadnici nacionalnih manjina u službenoj upotrebi, istovremeno sa srpskim jezikom i jezici i pisma nacionalnih manjina, na način utvrđen ovim zakonom. Shodno Zakonu, službenom upotrebom jezika i pisama smatra se i upotreba jezika i pisama pri: ispisivanju naziva mesta i drugih geografskih naziva, naziva trgova i ulica, naziva organa, organizacija i firmi, objavljivanju javnih poziva, obaveštenja i upozorenja za javnost, kao i pri ispisivanju drugih javnih natpisa. U službenoj upotrebi tekst na jezicima i pismima nacionalnih manjina ispisuje se posle teksta na srpskom jeziku ispod ili desno od njega, istim oblikom i veličinom slova. Ako je više jezika nacionalnih manjina u službenoj upotrebi, tekst na tim jezicima ispisuje se posle srpskog jezika po azbučnom redu.

Članom 19. istog zakona je propisano da, na područjima na kojima su u službenoj upotrebi i jezici nacionalnih manjina, nazivi mesta i drugi geografski nazivi, nazivi ulica i trgova, nazivi organa i organizacija, saobraćajni znaci, obaveštenja i upozorenja za javnost i drugi javni natpisi ispisuju se i na jezicima nacionalnih manjina.

Članom 11. **Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina** („Sl. list SRJ“, br. 11/2002, „Sl. list SCG“, br. 1/2003-Ustavna povelja i „Sl. glasnik RS“, br. 72/2009-dr. zakon) propisano je da na teritoriji jedinice lokalne samouprave gde tradicionalno žive pripadnici nacionalnih manjina, njihov jezik i pismo može biti u ravnopravnoj službenoj upotrebi. Jedinica lokalne samouprave će obavezno uvesti u ravnopravnu službenu upotrebu jezik i pismo nacionalne manjine ukoliko procenat pripadnika te nacionalne manjine u ukupnom

broju stanovnika na njenoj teritoriji dostiže 15% prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva. U jedinici lokalne samouprave gde je u trenutku donošenja ovog zakona jezik nacionalne manjine u službenoj upotrebi, isti će ostati u službenoj upotrebi. Na teritorijama iz gde je jezik nacionalne manjine u službenoj upotrebi, imena organa koji vrše javna ovlašćenja, nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mesta, trgova i ulica i drugi toponimi ispisuju se i na jeziku dotične nacionalne manjine, prema njenoj tradiciji i pravopisu.

Članom 93. **Zakona o lokalnoj samoupravi** („Sl. glasnik RS“, br. 129/2007) propisano je da Skupština jedinice lokalne samouprave odlučuje o nazivima ulica, trgova, gradskih četvrti, zaselaka i drugih delova naseljenih mesta na svojoj teritoriji, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za poslove lokalne samouprave. Ako je na području jedinice lokalne samouprave jezik nacionalne manjine u službenoj upotrebi, u postupku promene naziva ulica, trgova, gradskih četvrti, zaselaka i drugih delova naseljenih mesta, pribaviće se mišljenje nacionalnog saveta.

Uredbom o označavanju naziva naseljenih mesta, ulica i trgova, označavanju zgrada kućnim brojevima i vođenju registra kućnih brojeva, ulica i trgova propisano je da je označavanje naziva naseljenih mesta, ulica i trgova u nadležnosti Republičkog geodetskog zavoda.

Članom 2. **Pravilnika o adresnom registru** propisano je da adresni registar vodi i održava Republički geodetski zavod, odnosno nadležna uža unutrašnja jedinica Zavoda u jedinici lokalne samouprave- Služba za katastar nepokretnosti. Članom 14. propisano je da se nazivi naseljenih mesta, ulica i trgova ispisuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje službena upotreba jezika i pisma i zakonom kojim se uređuje zaštita prava i sloboda nacionalnih manjina, u delu kojim se uređuje službena upotreba jezika i pisma. Pravilnikom je propisano i da se označavanje naziva ulica i trgova vrši postavljanjem tabli sa ispisanim nazivom ulice, odnosno trga belim štampanim slovima na tamnoplavoj osnovi na tačno određenim mestima u ulici, trgu i raskrsnicama, pri čemu je određena dimenzija table ukoliko se ista ispisuje višejezično.

Članom 6. **Statuta Grada Novog Sada** („Sl. list Grada Novog Sada“, br. 43/2008-prečišćen tekst) propisano je da je u Gradu u službenoj upotrebi srpski jezik i ćirilčko pismo kao i da su u Gradu u službenoj upotrebi i mađarski, slovački i rusinski jezik i njihova pisma, u skladu sa zakonom i posebnom odlukom Skupštine.

Imajući u vidu sve napred izneto, Pokrajinski ombudsman smatra da su nadležni organi Grada Novog Sada učinili nepravilnost u radu jer se propustili da pri ispisivanju naziva ulica i trgova dosledno primene i poštuju propise kojima je uređena službena upotreba jezika i pisma. Postupanje u skladu sa zakonom i drugim relevantnim propisima u ovoj oblasti podrazumeva obezbeđivanje označavanja naziva ulica i trgova u Gradu Novom Sadu na višejezičnim tablama, odnosno srpskim jezikom ćirilčkim pismom, i na mađarskom, slovačkom i rusinskom jeziku i njihovim pismima.

Okolnost da Skupština grada Novog Sada nije donela posebnu odluku kojom se uređuje bliže pitanje službene upotrebe jezika i pisama svih jezika koji su u službenoj upotrebi na teritoriji Grada Novog Sada nije od značaja u ovoj pravnoj stvari s obzirom na to da Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisama, Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Pravilnik o adresnom registru, kao akti više pravne snage, detaljno regulišu ovo pitanje i odredbe ovih propisa se imaju neposredno primenjivati.

Shodno navedenom Pokrajinski ombudsman je odlučio da u skladu sa članom 33. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu uputi preporuku Gradskoj upravi za komunalne poslove Grada Novog Sada da uočenu nepravilnost otkloni i da o preduzetim merama obavesti Pokrajinskog ombudsmana u roku od 15 dana od prijema ove odluke.

S poštovanjem,

ZAMENICA POKRAJINSKOG OMBUDSMANA

Eva Vukašinić